
WANDA PÓŁTAWSKA – „królik” z Ravensbrueck¹ & pro-life-rka

Motto:

Ja na pytanie, *gdzie wtedy był Bóg*, odpowiadam:
w sercach Sprawiedliwych Wśród Narodów Świata.
Szewach Weiss²

Omawiane/polecane książki:

- (i) **Wanda Półtawska: BESKIDZKIE REKOLEKCJE. Dzieje przyjaźni księdza Karola Wojtyły z rodziną Półtawskich, Edycja Świętego Pawła, Częstochowa, 2009.**
- (ii) **Wanda Półtawska: I boję się snów, Edycja Świętego Pawła, Częstochowa, 2009. (Czytelnik, Warszawa 1962).**
- (iii) **Tomasz Krzyżak: Wanda Półtawska. Biografia z charakterem. Wydawnictwo WAM, Kraków 2017.**

Słowa kluczowe: z domu Wojtasik, akceptacja (życzenia) Papieża Jana Pawła II dla pierwszej Jej książki, przeżyła eksperymenty medyczne, członek Papieskiej Akademii Życia, żona i matka 4 córek, działaczka ‘pro-life’

Dedykacja:

Pamięci Pani Danuty Czech – koleżanki mamy eseisty
- Autorki prac naukowych o Auschwitz³
oraz
wszystkim działaczkom i działaczom ruchów ‘pro-life’.

Seria: Profesorki Super-Babki
Odcinek nr: 62
Podseria: więźniarki Ravensbrueck

Bohaterka tego odcinka przeżyła wiele w swoim życiu. Była przyjaciółką Papieża, była przy Jego śmierci (podtytuł eseju ‘Przyjaciółka Papieża’ – jest już użyty w naszej serii w odniesieniu do Pani Profesor Danuty Michałowskiej). W książce

¹ [https://pl.wikipedia.org/wiki/Ravensbr%C3%BCck_\(KL\)](https://pl.wikipedia.org/wiki/Ravensbr%C3%BCck_(KL));

Konzentrationslager Ravensbrück (Schutzhaftlager Ravensbrück, Frauen-Konzentrationslager Ravensbrück) – niemiecki nazistowski obóz koncentracyjny w Ravensbrück w Niemczech. Założony w listopadzie 1938 roku, funkcjonował do wyzwolenia przez Armię Czerwoną 30 kwietnia 1945 roku.

² Były Ambasador Izraela w Polsce.

³ <https://pl.wikipedia.org/wiki/Auschwitz-Birkenau>;

Konzentrationslager Auschwitz, w szczególności KL Auschwitz I (Stammlager), KL Birkenau (Auschwitz II) i KL Monowitz (Auschwitz III) – zespół niemieckich nazistowskich obozów koncentracyjnych.

(i) Autorka zamieściła **wiele** fotokopii listów otrzymanych od Papieża. Uczestniczyła w letnich obozach młodzieżowych organizowanych przez Karola Wojtyłę, jako księdza, a potem biskupa. Do Niej i Jej męża pisywał listy przez wiele lat. Musiał widzieć w Niej (i w Nim) kogoś wybitnego, niezwykle mądrego skoro znajdował wiele czasu dla Nich.

“Where knowledge is a duty, ignorance is a crime.”

Thomas Paine - myśliciel amerykański

Nie wiadomo jak pisać ten odcinek. Autor eseju mieszka w Bielsku-Białej na obrzeżach Beskidów. Dlaczego tytuł „**Beskidzkie Rekolekcje**”? Ta książka (i) to jakby obraz Van Gogha malowany piórem, u niego widoczne są oddzielne pociągnięcia pędzlem, u Niej dziesiątki (czy wręcz setki) krótkich notek, uwag, wspomnień. Książka liczy 576 stron. Czy tytuł odnosi się do spotkań z Karolem Wojtyłą – na pewno tak, Ona i mąż czuli się jak na rekolekcjach – to oddaje (potwierdza) Jej docenienie przez Papieża od samego początku, wtedy jako wyjątkowego duszpasterza akademickiego. Słów kluczowych jest co niemiara, a tytuł musi być krótki.

Druga książka (ii) dotyczy Jej pobytu, a raczej więzienia (uwięzienia, cierpienia) w obozie śmierci Ravensbrück⁴. Liczy ona 216 stron. Druga z polecanych książek nie będzie omawiana, jest proponowana, poważni ludzie powinni wiedzieć co było i świadomie starać się, aby nie doszło do powtórzenia się. Eseista odwiedził miejsce dawnego obozu. Dzień był niezwykle słoneczny, a nie było prawie nikogo z turystów. Polecam zatem zestaw fotografii z mojej wyprawy.

Rodzice Papieża pochodzili przecież z okolic Bielska-Białej. Tu także pracował Jego Brat⁵. Pierwsza omawiana publikacja zawiera kilka zdjęć z Beskidów w różnych porach roku. Autor eseju schodził całe Beskidy wzdłuż i w szerz.

Autorka pisze, że kardynał Karol Wojtyła właśnie z Nią i mężem zegnał się tuż przed wyjazdem na konklawe. *Oni byli pewni, że zostanie wybrany*, a mąż Pani

⁴ <https://pl.wikipedia.org/wiki/Ravensbr%C3%BCck> (KL); Nazwa w języku niemieckim: **Schutzhaftlager Ravensbrück, Frauen-Konzentrationslager Ravensbrück** nazwa w języku polskim: [niemiecki nazistowski obóz koncentracyjny w Ravensbrück](#) w [Niemczech](#) - powtórka nazwy.

⁵ Jest film o Bracie Karola Wojtyły, scenariusz napisał Stanisław Janicki – od wielu lat mieszkający w miejscu, a prowadzący kiedyś programy „W starym kinie” w Telewizji Polskiej. Eseista był na pokazie inauguracyjnym. Ma też CD z tym filmem. Szpital gdzie pracował był jego imienia, ale są jakieś transformacje.

Półtawskiej powiedział nawet, że wybór imienia jest oczywisty!!!! Oni mówili ..., a Karol Wojtyła milczał.

Według Wikipedii⁶: „**Wanda Wiktoria Półtawska** z d. Wojtasik urodziła się w dniu 2 listopada 1921 w Lublinie. To polska lekarka, doktor nauk medycznych oraz specjalista w dziedzinie psychiatrii, profesorka Papieskiej Akademii Teologicznej, harcerka, działaczka pro-life, podczas II wojny światowej więziona w niemieckim obozie koncentracyjnym w Ravensbrück, bliska przyjaciółka Jana Pawła II (obecna przy jego śmierci), dama Orderu Orła Białego”. Przeżyła piekło, Bóg obdarzył Ją długim życiem.

Ostatnio⁷ autor eseju był na spektaklu pt. „Usta Weroniki. Zupełnie nieznanne modlitwy Zofii Kossak” . Jest to monodram napisany przez Artura Pałygę, w wykonaniu Joanny Gruszki, w reżyserii Bogusława Słupczyńskiego. Tu sprawa dotyczy innego niemieckiego obozu tzn. Auschwitz. Spektakl jest przerażający w odniesieniu do rzeczywistości obozowej. Zofia Kossak miała szczęście, została wydobyta (wykupiona) z dna piekła przez władze AK. Była przecież założycielką i działaczką ŻEGOTY – czyli organizacji niosącej pomoc Żydom w czasie wojny. Nie można sobie wyobrazić okrucieństwa oprawców. W niniejszej serii jest odcinek poświęcony Karolinie Lanckorońskiej, towarzyszkii niedoli obecnej Bohaterki odcinka. Na terenie obozu nie ma sal czy działu poświęconego eksperymentom, jest się czego wstydzić. Kto tylko może niech jedzie na to miejsce by oddać hołd ofiarom, a kto może niech modli się o to by Polska była inna. Tym Paniom dane było przeżyć obozy – wielu innym nie. W serii będą jeszcze dwie więźniarki tego obozu.

Były więźniarki – jeśli przeżyły - chciały nadrobić stracony czas (zabrano im często także i zdrowie). Wanda Półtawska była i jest niestrudzoną aktywistką ‘pro-life’. W kościołach, na uczelniach, w klubach wygłosiła setki prelekcji⁸. Nie było to łatwe.

Moja ciocia Lucyna Krupa przeżyła dwa lata sowieckiego lagru i 10 lat zesłania. Gdy do Niej przyjeżdżałem prosiłem o opowieści, pierwsza reakcja była zawsze:

⁶ https://pl.wikipedia.org/wiki/Wanda_P%C3%B3%C5%82tawska;

⁷ Rok temu w 2019 - planowano wyjazd do Rzymu, aby zrobić zdjęcia, plan będzie musiał być zmieniony - zdjęcia może się przydadzą do innych odcinków.

⁸ Jest listopad 2019, w kinach grany jest film „NIEPLANOWANE”, kto nie obejrzy właściwie skazuje się sam na niedouczenie (delikatnie powiedziane). Pisanie odcinka - wznowiono w kwietniu 2020.

„ogłupiałeś”??? Nalegałem - nie za każdym razem była w stanie zacząć opowiadać. Nie dało się mówić, nie dało się słuchać.

Wanda urodziła się w roku 1921, zatem w 1 września 1939 roku nie miała skończonych osiemnastu lat!!! Zmarnowano Jej i wszystkim Polakom 6 lat życia. Co mogłaby jeszcze osiągnąć - gdyby nie wojna?

Książkę (iii) napisał dziennikarz Tomasz Krzyżak. Ma twarde okładki, jest zszywana z użyciem specjalnej tkaniny do przyłączania kolejnych arkuszy. Ma 326 stron, przypisy (279-305); bibliografię (307-312) oraz Indeks Osób - na zakończenie. Wprowadzenie pod tytułem „Jej eminencja” - nie do końca jest podoba się eseście, cała reszta książki jest jednak super. Co recenzentowi nie gra we wprowadzeniu? Rozważania czy miała i jak wielki „wpływ” na papieża Jana Pawła II - to trochę plotkarskie, a trochę głupawe - to że bywała w Watykanie to pewne, bywał też Kolega Papieża z Żyd Wadowic, który osiadł po wojnie w Rzymie, bo miał żonę Włoszkę. Jest ponad godzinny film o tychże spotkaniach - warto go wyklikać, warto zobaczyć. Generalnie książka jest bardzo interesująca i dobrze napisana. Autor wykonał „benedyktyńską pracę”, aby dotrzeć do źródeł pisanych, materialnych oraz spotkań z ludźmi. Jednak książka nie ma żadnych fotografii, oprócz zdjęcia Bohaterki na przedniej stronie okładki. Spis przypisów zajmuje ponad 20 stron!!

Dalej będzie analizowana tylko praca [3]. Zaczynamy jak zwykle od rodziny. Rodzina mieszkała w Lublinie. Tam nasza BOHATERKA kształciła się i była wychowywana w dobrej, zgranej i kochającej się rodzinie. To zawsze ważny rys ogromnej większości naszych bohaterek. Ostatnio słuchałem drogi krzyżowej przygotowanej przez więźniów - innowacyjny pomysł Papieża. Przecież zawieśli też łotrowie. Co ja zauważyłem - wszyscy byli z poranionych rodzin i byli źle wychowywani - to takie proste i takie okrutne. Miała dobre szkoły, w tym prowadzone przez zakonnice. Jej nauczycielka i dyrektorka Bożena Szerwendke będzie pewnie jeszcze w naszej serii. Seminarium Nauczycielskie kończyła we Wrocławiu, po niemiecku. Dyrektorka trochę poluzowała rygory szkoły prowadzonej przez zakon Urszulanek. Niemiecki się „przydał”, lekcje zaprocentowały... Zatem do matury doświadczyła wolnej Polski. Działała w harcerstwie - to też fakt z życiorysów naszych Heroin. Ojciec bardzo kochał dzieci i się nimi zajmował - dyskusje, wycieczki, zwiedzanie. Oboje rodzice byli silnie związani z kościołem katolickim, ona chodziła też do przedszkola, co nie było typowe dla tych czasów. Zatem miała niezły 'background'.

Esej - jak zwykle to jest podkreślane - to uwagi o książkach o wybranej POSTACI. Z nich brane są pewne dane. To Autorzy są też bohaterami. Eseista jak księżyc, świeci światłem odbitym. Sama Bohaterka na stronie 268 [3] krytykuje dzisiejsze media za 'obrazkowość' - takie czasy. Eseista mimo, że ta krytyka jest mu znana, jeździ śladami Bohatek, robi zdjęcia i wkleja do kolejnych odcinków. Stara się, aby były one inne niż w książkach, to ogromna satysfakcja - uzupełnić omawiane dzieła. Książka [3] nie ma fotografii, z zasady. Myślę, że od tej tendencji nie ma odwrotu.

Wojna. Niemcy w Lublinie - jak wszędzie mordują, wywożą na roboty, skazują na obozy. Ona włączyła się w działalność antyhitlerowską. Aresztowana w 1941. Była bita w czasie przesłuchań metalowym pejcem!!! Czy taki był rozkaz, czy własne innowacje lubelskich okupantów. Str. 109 [3]: „Tylko jeden raz zastosowali szczypce rozpalone i nimi chwyтали mnie za piersi”.

Czy ci ludzie się zmienili?

„Numer 7009” to tytuł rozdziału na stronie 117 [3] - to ONA. Dotarła do stacji Fuerstenberg dnia 23 września 1941. Trzeba samemu przeczytać. Po wyzwoleniu piechotą do domu. Jedna z koleżanek została zgwałcona przez Rosyjskiego żołnierza, oficer Armii Czerwonej zastrzelił go wkrótce potem. Słuchałem wspomnień o gen. Maczku, jeden z jego żołnierzy zgwałcił Niemkę. Rozstrzelano go po wyroku sądu wojennego. Wielu prosiło generała o złagodzenie kary. Ten z obrzydzeniem odrzucił takie sugestie.

W obozie była poddana eksperymentom. Naprzód zabijano takie więźniarki po tym gdy nawet przeżyły. Następnie zaprzestano mordowania, jeśli wyzdrowiały miały prawo sobie dalej cierpieć. W ostatnim czasie przed klęską, wiedząc, że będą rozliczani miały być mordowane, ale cudem uniknęła śmierci. Wycofano się jednak z tego pomysłu wobec Niej i innych.

Po wojnie studia medyczne, na egzaminie wstępnym napisała: <<byłam kilka lat w obozie>>. Ktoś zdecydował o Jej przyjęciu. Poznała Andrzeja Póltawskiego. Pobrali się. Pierwszy ich synek zmarł po porodzie. Potem mieli kilka córek. Mąż Heroiny ukończył filozofię. [Patrz literatura dodatkowa] Współpracował z wybitnymi postaciami z tej dziedziny, np. z Krakowa. Po wojnie, oboje z niczym, mieszkali w wynajętych pokojach. A jednak dostali przydział na mieszkanie w Krakowie, aż od premiera Józefa Cyrankiewicza. Bywa, że mówi się o nim źle. Ale w tej sprawie wykazał empatię i użył swych socjalistycznych mocy. Sam był więźniem Auschwitz...

Była chora na raka, z obozową przeszłością wydawało się, że to koniec. Miała mieć operację, mąż - gdy brano ją w bólach do szpitala - płakał. Znowu trzeba samemu przeczytać - wielu się za nią modliło. Zrobiono diagnostykę, ból ustąpił i okazało się organizm sam pokonał chorobę. (???) Cud, a może możliwe. A Wanda żyje do dzisiaj.

JP II wielokrotnie zapraszał JA i Jej męża do siebie na spotkania. Napisała kilkanaście książek - oprócz tych dwóch wymienionych. Dziesiątki artykułów naukowych. Obroniła doktorat. Była wykładowczynią w kilku uniwersytetach.

Jej życie to działalność pro-life. Setki spotkań w kościołach, konferencjach, seminariach, spotkaniach... Czy skruszyła jakieś kamienne serce?

INNE BOHATERKI Z PODSERII „Więźniarki Ravensbrueck”

1. Karolina Lanckorońska odc. 7
2. Joanna Muszkowska-Penson odc. 64
3. Klementyna Żurowska odc. 63

Publikacje dodatkowe

1. PÓŁTAWSKA, Wanda: *Na kanwie" Listu do Rodzin" Ojca świętego Jana Pawła II*. Wydawnictwo WAM, Księża Jezuiti, 1995.
2. PÓŁTAWSKA, Wanda: *Eros et juventus. Edycja Świętego Pawła, Częstochowa*, 2008.
3. PÓŁTAWSKA, Wanda, WOJTYŁA, Karol: *Koncepcja samoposiadania – podstawą psychoterapii obiektywizującej (w świetle książki kardynała Karola Wojtyły, "Osoba i czyn"). Analecta Cracoviensia: [Studia philosophico-theologica edita a professoribus Cracoviae]*, 5: 223-241.
4. PÓŁTAWSKA, Wanda: "Miłość małżeńska jako zadanie całego życia." *W: M. Ryś, M. Jankowska (red.), W trosce o rodzinę. W poszukiwaniu prawdy, dobra i piękna (2007): 11-24.*
5. Półtawska, Wanda. *Uczcie się kochać*. Edycja Świętego Pawła, 2015.
6. Półtawska, Wanda. *Przed nami miłość...* Edycja Świętego Pawła, 2001.

DALSZE PUBLIKACJE

7. POSŁUSZNY, Łukasz: *Pisanie i pamięć w biografach więźniów obozów koncentracyjnych*. 2014.
8. TYTKO, Marek Mariusz, et al.: *Apel 300 naukowców do polskich parlamentarzystów w sprawie procedury in vitro i naprotechnologii. Nasz Dziennik*, 2012, 202 (4437).
9. KROKOS, Jan: *Prof. dr hab. Andrzej Półtawski. Tekst laudacji wygłoszonej przez ks. dra hab. Jana Krokosa, prof. UKSW, 27 kwietnia 2016 roku. Summarium*, 2017, 65: 91-96.

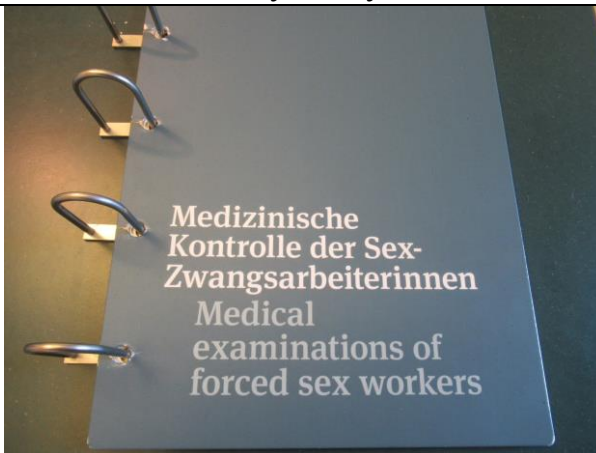
-
10. POSŁUSZNY, Łukasz: Powroty do normalności więźniów obozów koncentracyjnych. *Spotkania Humanistyczne*, 71.
 11. KRUPIŃSKI, Piotr: „Wir sind doch keine Versuchskaninchen”. Eksperymenty pseudomedyczne we wspomnieniach więźniarek z Ravensbrück. *Konteksty Kultury*, 2017, 14.4.
 12. FRONCZAK, Paulina: Doktor Herta Oberheuser i jej działalność medyczna w KL Ravensbrück w świetle zeznań świadków i ofiar eksperymentów. 2016.
 13. Ingarden, Roman, and Andrzej Półtawski: *Wstęp do fenomenologii Husserla: wykłady wygłoszone na Uniwersytecie w Oslo (15 wrzesień-17 listopad 1967)*. Państwowe Wydawnictwo Naukowe, 1974.
 14. Półtawski, Andrzej: "Realizm fenomenologii." *Husserl–Ingarden–Stein–Wojtyła. Odczyty i rozprawy*. Toruń: Wydawnictwo Rolewski (2000).

Śladami Bohaterki

Zdjęcia z Ravensbrueck
wykonane przez autora niniejszego odcinka

Główny budynek administracji obozu, obecnie muzeum

Zdjęcie niezbyt wyraźne, widok na obóz
oraz gabinet obozowy pseudo-lekarski

Cały teren obozu wysypany jest ciemnymi małymi kamieniami, a w miejscach obiektów postawiono tabliczki: 10 - ulica obozowa.

Zdjęcia robiono w sierpniu roku 2018, na terenie obozu nie było nikogo, straszne wrażenie, środa, godzina około 11. Za terenem baraków były zabudowania hal fabrycznych, gdzie część więźniarek pracowała

Pomnik ofiar obozu (kobiet)

oraz

jeden z budynków krematorium, gdzie palono ciała ofiar.

Więźniarki ginęły z głodu lub były rozstrzeliwane poza terenem obozu, przywożono do pralni pokrwawione ubrania - co za oszczędność, może nie musiały rozbierać się do naga.

Więzienne stroje kobiet

Otoczenie obozu to wybrzeże jeziora, zielone lasy i łąki, więźniarki ze stacji kolejowej wożono ciężarówkami lub szły piechotą. Z najbliższej kolejowej - około 6 - 7 km.

Autor z bratem przyjechał tu taksówką. Taksówkę zamówiono z jadącego pociągu z Berlina, aby być pewnym natychmiastowego odjazdu. Kierowca odmówił przyjazdu powrotnego. Nie chciał widzieć naszych min po zwiedzaniu tego strasznego miejsca.

Uniwersytet Jagielloński

Uczelnia, którą ukończyła Bohaterka

Collegium Maius – dziś muzeum
Poniżej budynek Wydziału Filologii

Bramy do budynków Uniwersytetu

Collegium Novum⁹

**Wydział Lekarski ¹⁰
Bohaterka ukończyła w roku 1951**

Wydział Lekarski Uniwersytetu Jagiellońskiego

⁹ https://pl.wikipedia.org/wiki/Collegium_Novum_Uniwersytetu_Jagiello%C5%84skiego;

¹⁰ Mam eseisty też kończyła medycynę w Krakowie. W czasach mojej mamy 1953. Utworzono wtedy Akademię Medyczną, która po kilkudziesięciu latach wróciła do UJ. Tu studiowały też kuzynki mamy i ich mężowie. Niektórzy też lekarze.

Widok na dziedziniec Wydziału Lekarskiego
/po lewej/ brama na dziedzinie innego wydziału

Kościół Św. Anny, wprost naprzeciwko wydziału lekarskiego UJ

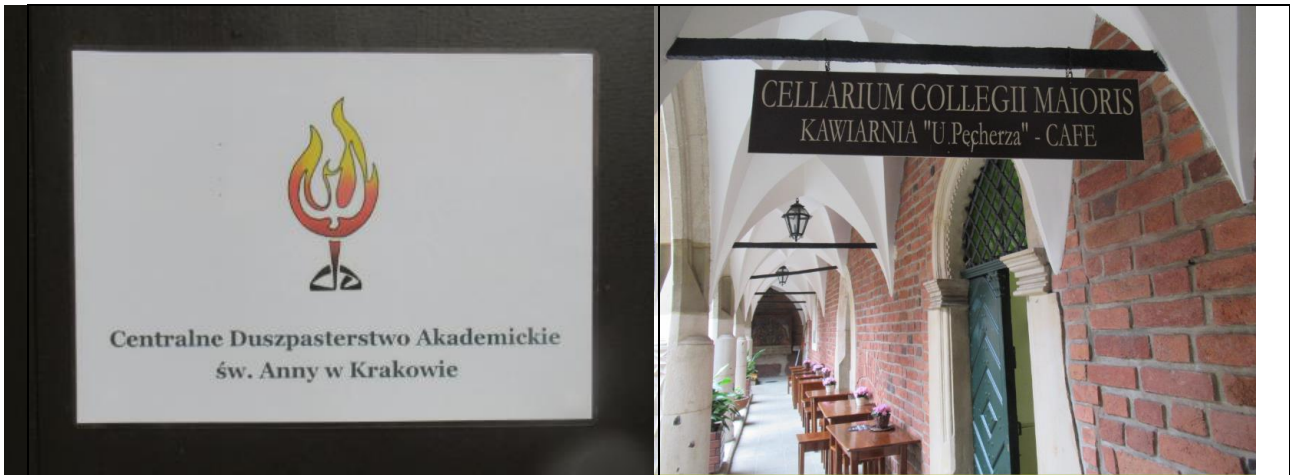
Str. 39 [3]: Ksiądz Mieczysław Turek (kolega seminaryjny JP II) pamięta naszą Bohaterkę jak przychodziła na jego kazania. Tego księdza poprosiła nasza Heroina, aby udzielił ostatniego namaszczenia Jej mamie.

Wejście do kościoła Św. Anny, obok figura na placu

Podwórkó - obok kościoła Św. Anny, z niego wchodzi się do budynku domu parafialnego.

Szpital Bonifratrów w Krakowie /zdjęcie przy okazji/

Tablica pamiątkowa dedykowana JP II, jedna z wielu w Krakowie

Tablica o ślubie rodziców JP II w Krakowie

Zdjęcia wykonał autor eseju – Stan Zawiślak